

36. Profanācijas legalizēšana un proklamēšana

Augstākās izglītības profanācijā Latvijas Universitāte (LU) izvirzās priekšgalā. Līdz šim mūsu valstī augstākās izglītības profanācijā (sagrozīšanā, izkropļošanā, primitivizēšanā, necienīgā izturēšanās pret kaut ko cienījamu, vispāratzītu un nozīmīgu) priekšgalā bija privātās augstskolas. No tām savukārt priekšgalā bija t.s. krievu augstskolas ar Baltijas Starptautisko akadēmiju (BSA) pirmajā vietā.

Taču LU rīcība radikāli atšķiras no privāto augstskolu rīcības. Faktiski LU rīcība nav salīdzināma ar privāto augstskolu rīcību. LU rīcība ir kardināli (tāda, kas skar būtību un pamatus) atšķirīga no privāto augstskolu rīcības.

Mūsu privātās augstskolas tēlo augstākās izglītības iestādes. Privātās augstskolas ne rakstiski, ne mutiski juridiski neatzīst, ka tās nav augstskolas, bet kaut kādas biznesa firmas. LU ir rakstiski, oficiāli juridiski, noformējusi savu pāreju jaunā kvalitātē.

Privātās augstskolas fantastiski izkropļo izglītību, ignorē zinātnes obligātumu augstākajā izglītībā, deģenerātu plebejiskās alkātības dīdītas atsakās no augstskolu tādām vēsturiski klasiskām struktūrām kā fakultātes un katedras, ciniski ekspluatē pasniedzējus, ņirgājās par tiem pasniedzējiem, kuri nodarbojās ar zinātni un gatavo publikācijas. Mūsu privātās augstskolas dara vēl daudzko tādu, ko nedrīkst darīt augstskolā.

Taču mūsu privātās augstskolas nekādā gadījumā atklāti nedeklarē, ka tās ir tipiskas komerciālās iestādes, kuras mērķis ir peļņas nodrošināšana firmas saimniekiem. Mūsu privātās augstskolas ir dūsmīgas, ja tām pārmet izglītības komercializāciju, „koročku” tirdzniecības pakalpojuma sniegšanu, augstākās izglītības masveidības sērgas izplatīšanu un galu galā izglītības un zinātnes debilizāciju.

Mūsu privātās augstskolas ne tikai tēlo augstākās izglītības iestādes, bet arī sevi slavē kā labākās augstskolas Rīgā, Daugavpilī, Latgalē, Latvijā, Baltijā, Austrumeiropā. Sabiedrība, protams, nav dumja un ļoti labi saprot, kas reāli notiek privātajās „bodēs”. Taču sabiedrība klusi atzīst privāto augstskolu statusu; proti, izturās pret tām kā pret studiju iestādēm. Privātās augstskolas tas iepriecina, un tās nedomā juridiski legalizēt savu patieso komerciālo statusu izglītības pakalpojumu sniegšanā. Turpretī LU ir juridiski legalizējusi savu jauno statusu.

Tas, ko ir izdarījusi LU, ir vēsturisks notikums ne tikai Latvijā. Tas ir arī vēsturisks notikums universitātes (kā sociālā institūta) pastāvēšanas gadsimtos. Tajā speciālajā literatūrā, ar kuru esmu iepazinies, un tajos Interneta portālos, kurus lasu katru dienu, universitāšu attīstībā analogisks gadījums nav sastapts.

Pats galvenais ir tas, ka LU rīcībai ir paradigmatisks raksturs. LU ir izvēlējusies jaunu paradigmu; proti, jaunu konceptuālo pamatsistēmu. Tas ir ļoti būtiski un ļoti nopietni. Paradigmas maiņa jebkurā profesionālajā segmentā ir unikāls notikums tautas kultūrā. Tas ir unikāls notikums arī attiecīgajā profesionālajā segmentā. Šajā gadījumā tas ir unikāls notikums latviešu tautas kultūrā un izglītības segmentā. Tas ir valsts mēroga notikums, kas tiešā vai netiešā veidā atsaucās uz ikvienu LR iedzīvotāju.

Teiksim, pēc 1990.gada 4.maija, kad mūsu dzīve ieguva svaigu trajektoriju, paradigma nemainījās nevienā profesionālajā segmentā un katrā profesionālajā segmentā viss turpinājās pa vecam. Medicīna turpināja ārstēt, policija turpināja ķert zagļus, slepenpolicija turpināja uzraudzīt mūsu smadzenes un sirdis, rūpniecība turpināja ražot, transports turpināja transportēt, žurnālistika turpināja informēt par patiesību, izglītība turpināja izglīt.

Arī LU nekas liels nemainījās. Nedaudz mainījās nosaukums (LVU – LU). Lielākās pārmaiņas pārdzīvoja marksisma-ļeņinisma gudrās struktūras, kurās tika veikts kosmētiskais remonts. Lai LU būtu līdzīga Rietumu īstajām universitātēm, 1997.gadā atjaunoja Medicīnas fakultāti.

Vēsturiskais notikums ir šāds. Neilgi pirms jaunā mācību gada 2014.gada 17.jūlijā LU ar speciālu rektora rīkojumu apstiprināja „LU klientu apkalpošanas kvalitātes standartu”. Jaunais dokuments sagatavots saskaņā ar LU Studentu servisa un LU Personāla departamenta priekšlikumu.

Ar jauno dokumentu iepazīstināti LU visi darbinieki, kuriem turpmāk ir jāstrādā atbilstoši minētā standarta prasībām. Dokumentā ir teikts: „Standarts ir Darbinieka rokasgrāmata, kurā apkopoti principi un galvenās prasības iekšējo un ārējo klientu apkalpošanai”.

Kā jau minēju, LU rīcībai ir paradigmatisks raksturs. Standarta paradigmatisks izpaužs tādējādi, ka principiāli ir mainīta LU misija, uzdevumi, pienākumi, darbības jēga, darbības eventuālais (iespējamais, varbūtējais) rezultāts. LU ir izvēlējusies sev jaunu paradigmu. Standarts ievieš pilnīgi jaunu terminoloģiju un no darbiniekiem pieprasa pilnīgi jaunu attieksmi, pilnīgi jaunu sava darba būtības izpratni un praktisko izpildījumu.

LU saskaņā ar Standartu vairs nav mācību iestāde, augstākās izglītības un zinātnes iestāde, kurā studē studenti profesoru, docentu, lektoru vadībā. LU saskaņā ar Standartu tagad ir klientu apkalpošanas centrs, kurā figurē trīs elementi: pakalpojums, klients un klientu apkalpojošais darbinieks. Lasot Standartu, pirmā asociatīvā ideja ir LU salīdzināt ar padomju laika Sadzīves pakalpojumu kombinātu un tā pirtīm, veļas mazgātavām, frizētavām, apavu labošanas darbnīcām. LU tagad var nosaukt par Rīgas Sadzīves pakalpojumu kombinātu „Latvijas Universitātē”.

Standarta iedaļā „Pamatnostādnes” ir konkrēti fiksēta jaunā paradigma: „LU nodarbojas ar zinātnē balstītu pētniecības un izglītības pakalpojumu nodrošināšanu, kā arī citu pakalpojumu sniegšanu, izmantojot savu infrastruktūru un resursus. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt vidi, kurā jebkurš klients justos gaidīts un saņemtu maksimāli kvalitatīvus pakalpojumus”.

Ja tik tikko citētajā tekstā nebūtu labi pazīstamā un pat zināmu pietāti izraisošā abreviatūra „LU”, tad viss būtu kārtībā. Taču teiktais LU kontekstā izraisa šausmīgu reakciju. Ko nozīmē šausmīgie vārdi „LU nodarbojas ar zinātnē balstītu pētniecības un izglītības pakalpojumu nodrošināšanu”? Varbūt pareizāk bija teikt „LU nodarbojas ar zinātnē mērcētu, apšļacītu, aplaizītu, apčurātu pētniecības un izglītības pakalpojumu nodrošināšanu”? Standarts tāpat zinātni (arī studijas universitātē) šarlatāniski pārvērš par pakalpojumu, kuru LU var iegādāties jebkurš klients no ielas!

Ko nozīmē vārdi „zinātnē balstīta pētniecība”? Vai ir jāsaprot, ka kaut kur pasaulē pastāv zinātne, uz kuru atstutējās LU un tās klienti? Tradicionāli uzskatām, ka zinātne nav iespējama bez pētniecības. Dažkārt vārdus „zinātne” un „pētniecība” lietojam sinonīmiski. Turklāt to nebaidāmies darīt, teicami zinot, ka no deguna izvilktā derīgo izraksteņu analīze arī ir sava veida pētniecība, ko ir nācies novērot BSA „studentu” (reāli klientu) auditorijā.

Standarta iedaļā „Pamatnostādnes” ir norādīts: „Darbinieks ir atsaucīgs, ieinteresēts un aktīvs saskarsmē ar klientiem. Klientu apkalpošanas prioritāte ir apmierināts un gandarīts klients”. Šausmas saglabājas. Taču tās jau ir sarkastiskās šausmas – šausmas ar dzēlīgu smaidu uz lūpām. Darbiniekam (respektīvi, pasniedzējam) tāpat nav ieteicams klientam (respektīvi, studentam) eksāmenā likt sliktu atzīmi, jo klients noteikti būs neapmierināts un negandarīts. Liekot sliktu atzīmi, darbinieks būs ignorējis Standartā noteikto prioritāti darbā ar klientiem. Par to draud sankcijas, jo „Darbinieka ikgadējā darba izpildes novērtēšanā Darba vadītājs [Standartā neeksistē jēdzieni „rektors”, „prorektors”, „dekāns”, „katedras vadītājs”, „laboratorijas vadītājs”] ņem vērā Standarta pielietojumu ikdienas darbā”.

Šausmas bez dzēlīgā smaida uz lūpām atgriežas, lasot iedaļu „Pamatvērtības”. LU tagad ir četras pamatvērtības: „profesionalitāte”, „lojalitāte”, „atbildība”, „savstarpēja cieņa”. Minēto vērtību komentārā nav atsauce uz akadēmiskās vides mūžsenajām ar zinātni un pedagogiju saistītajām vērtībām. Piemēram, vērtība „lojalitāte” ir šādi komentēta: „Pildot pienākumus, Darbinieks apzinās, ka strādā LU, klienta un sabiedrības interesēs”. Savukārt „atbildība” ir šādi komentēta: „Gan individuāli, gan savstarpēji sadarbojoties, Darbinieks izpilda visas solītās saistības, ievērojot normatīvo aktu prasības un klienta intereses”.

Pats par sevi ir saprotams, ka „klienta intereses” var būt tikai pēc iespējas ātrāk, vieglāk un lētāk saņemt LU „koročku”. Augstskolas docētāja atbildība zinātnes zinātniskuma un pedagogijas audzināšanas vārdā Standartā ir prasti noslīdējusi līdz tādām pašām „klienta interesēm” kādas intereses klientam ir sabiedriskajā tualetē. Starp citu, mūsu augstākajā izglītībā

tualetes tēma jau ir aprobēta. 2004.gada vasarā privātās izglītības biznesa firmas „Turība” reklāmas populārākais sauklis bija „Mums ir vislabākās tualetes!”.

Iedaļā „Pamatprincipi” runa ir par četriem pamatprincipiem: „attieksme”, „rīcība”, „uzvedība”, „komunikācija ar kolēģiem”. Formulējumi ir ļoti dīvaini. Piemēram, „attieksmes” atšifrējumā ir teikts: „Darbinieks neuztver klienta uzvedību un attieksmi personīgi”.

Nav saprotams, kā ir jāuztver klienta uzvedība un attieksme tajā gadījumā, ja klients (respektīvi, students), piemēram, pēc nesekmīgas atzīmes saņemšanas sāk lamāties, piedraud sūdzēties, aizejot apgāž krēslu, ļoti skaļi aizcērt durvis, neatvadās. Vai man, pasniedzējam, ir jāuztver, ka klients demonstrē savu uzvedību un attieksmi rektoram un LU jeb varbūt valstij, Valsts prezidentam, Āboltiņas kundzei Bruņinieku namā, Obamas kungam Baltajā namā? Pats par sevi taču ir skaidrs, ka students demonstrē savu nesavaldīgo uzvedību un attieksmi tam cilvēkam, kurš konkrēti viņam ir nodarījis kaut ko nepatīkamu – ielicis nesekmīgu atzīmi.

Smieklīgi skan „uzvedības” prasības: „Darbinieks ir pārliecināts par sevi un LU kopumā, ka tā piedāvā augstas kvalitātes apkalpošanu un pakalpojumus. Darbinieks sarunā lieto klientam saprotamus terminus un izvairās izmantot žargonu vai iekšējos saīsinājumus”. Šajā sakarā būtu interesanti uzzināt, kāds žargons ir vēsturē, socioloģijā, filosofijā, kulturoloģijā, literatūrzinātnē, mākslas zinātnē, estētikā. Aizvadītajos apmēram 50 gados nav nācies sastapties ar žargonu šajās zinātnēs un filosofijā.

Standartā ir amizanta iedaļa „Lietišķā etiķete un uzvedība”. Standarta autori šai tēmai pievērš īpašu uzmanību. Noslēgumā ir norādīta ieteicamā literatūra par lietišķās ģērbšanās etiķeti un lietišķo apģērbu.

Par šo iedaļu gribas, lūk, ko sacīt. Eiropas un Amerikas universitāšu garīgā atmosfēra atspoguļojās ļoti daudzos memuāros. To autori ar lielu sajūsmu un nostalgiju atceras savus studiju gadus. Viņi atcerās ne tikai profesoru lekciju oriģinalitāti, bet arī profesoru ģērbšanās oriģinalitāti, jo abas oriģinalitātes romantiski papildināja viena otru. Tamlīdzīgas atmiņas var būt arī par LVU un LU profesoriem, starp kuriem vienmēr ir bijuši oriģināli domājošas un impozanti tērptas dāmas un kungi. Turklāt īstos studentus viņu ģērbšanās manierīgums vienmēr ir ļoti valdzinājis.

Turpretī Standarts pieprasa pelēcīgu vienveidību: „Darbinieks darba vietā ir saskaņoti un lietišķi ģērbies. Darbinieka matu krāsa, griezums un sakārtojums ir lietišķs”. Normālā universitātē odiozas ir šādas Standarta prasības: „Neskaidrību gadījumā par to, kas ir lietišķs apģērbs, Darbinieks konsultējas ar savu darba vadītāju. Struktūrvienības var noteikt savus apģērba standartus atbilstoši darbības specifikai, saskaņojot to ar LU vadību”. Tātad LU filologi Visvalža ielā var lietot ķekatnieku maskas visā mācību gadā, bet ne tikai folkloristikajās ākstībās, kas fakultātē tiek organizētas ievērojami biežāk nekā zinātniskie pasākumi.

Standartā ir iedaļa „Darba telpas un vietas sakārtošana”. Iedaļā darbiniekiem ar patosu tiek norādīts par nepieciešamību savlaicīgi ierasties darbā, „lai pirms klientu apkalpošanas laika sākuma sagatavotu savu un klientu apkalpošanas vietu [dokumentā neeksistē jēdziens „auditorija”], informatīvos materiālus, spiedogus, ieslēdz datoru un, sākoties darba laikam, ir gatavs apkalpot klientu”. Dīvains ir norādījums: „Pēc katra klienta apkalpošanas darba vietu sakārto tā, lai nebūtu redzami iepriekšējā klienta dokumenti”.

Bez sarkastiskā smaida nav iespējams lasīt iedaļu „Komunikācija ar klientu”. Izrādās, darbiniekam (respektīvi, pasniedzējam) vispirms ir jānoskaidro, ko klients (respektīvi, students) vēlas zināt un ko nevēlas zināt. Iedaļā pirmā prasība ir šāda: „Darbinieks izzina klienta vajadzības, lai nodrošinātu precīzu apkalpošanu un iegūtu kvalitatīvu rezultātu. Darbiniekam ir jābūt pārliecinātam, ka viņš ir sapratis klienta vēlmes”.

Lasot Standartu, vislielāko jautrību sagādā norma: „Lai dialogs veidotos veiksmīgāk, Darbinieks novērtē klienta emocionālo stāvokli un uzvedības tipu un pielāgojas tam”. Autori nav pamanījuši, ka tādā gadījumā Darbiniekam ir jāpielāgojas arī klienta naidīgi agresīvajam uzvedības tipam. Nevar nesmaidīt par šādu pamācību: „Darbinieks runā klusināti, bet skaidri, ievērojot konfidencialitāti”.

Standarta apjoms ir 8 lapas. Standartā vēl ir tādas iedaļas kā „Informācijas sniegšanas pamatprincipi”, „Klientu apkalpošana klātienē”, „Klientu apkalpošana pa tālruni”, „Klientu apkalpošana elektroniski”, „Klientu novirzīšana”, „Iebildumu un ierosinājumu izskatīšana un sūdzību un konfliktu risināšana”, „Negatīvas atbildes sniegšana klientam”.

Ar klientu apkalpošanas kvalitātes problemātiku Latvijā nodarbojās daudzas struktūras. No 2010.gada tiek realizēts Eiropas Sociālā fonda projekts „Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana”. Ar minēto problemātiku nodarbojās tie, kuriem ar to ir jānodarbojās un kuriem, tā teikt, pietāv minētā problemātika. Tā pietāv biznesa firmām, valsts ierēdniecības iestādēm. Tāpēc vēlējos uzzināt, kāpēc ar to nodarbojās LU, kura tādējādi šaušalīgi izkropļo universitātes būtību un savā darbībā pāriet uz citu kvalitāti.

Lai iegūtu informāciju, Standarta iniciatoriem (LU Studentu servisa vadībai un LU Personāla departamenta vadībai) nosūtīju šādu vēstuli: „Griežos pie Jums ar lūgumu paskaidrot par "LU Klientu apkalpošanas kvalitātes standartu" (17.07.2014) sagatavošanas motīviem. Vai standarts radās saskaņā ar ES prasībām, LR valdības prasībām jeb tā bija LU vadības iniciatīva? Jūs arī ar savu parakstu akceptējāt standartu”.

No LU abiem atbildīgajiem darbiniekiem ļoti ātri saņēmu šādas atbildes: (1) „LU Klientu apkalpošanas kvalitātes standarts tika izstrādāts, lai LU nodrošinātu vienotu un augstu klientu apkalpošanas pieeju gan iekšējiem klientiem (LU darbiniekiem), gan ārējiem klientiem (studentiem, sadarbības partneriem u.c.). Ārējie normatīvie akti nav regulējuši Standarta izstrādi. Dokuments radās, jo bija nepieciešams novērst atšķirīgo pieeju saistībā ar klientu apkalpošanu”. (2) „LU Klientu apkalpošanas kvalitātes standarts ir izveidots, lai visās LU struktūrvienībās nodrošinātu vienlīdz augstu klientu apkalpošanas kvalitāti, kā arī uzlabotu LU darbinieku iekšējo komunikāciju. Šī dokumenta rašanos nav iniciējuši ārēji normatīvie akti, bet redzama nepieciešamība pēc priekšrakstiem šajā jomā, novērojot LU darbinieku atšķirīgo uzvedību un izpratni par klientu apkalpošanas kultūru, kā arī problēmas iekšējā komunikācijā”.

Tātad Standarts ir LU ierēdņu iniciatīva. Standarta nepieciešamību nosacīja ierēdņu secinājumi par LU darba nepilnībām.

Noprotams, ka LU ierēdņi Standartu sastādīja ar zināmu entuziasmu un tagad jūtas lepnī par jauki padarīto darbu. Taču viņi acīmredzot nesaprot, ko ir izdarījuši. Viņi nesaprot, ka principā ir pārgājuši uz jaunu paradigmu – tipisku pakalpojumu ekonomikas paradigmu ar adekvātu terminoloģiju, principiem, normām, vērtībām, darba formām utt. Viņi acīmredzot nesaprot, ka tādu odiozu transformāciju vēl nav veikusi neviena pasaules īsta universitāte. Viņi acīmredzot nesaprot, ka ir grandiozi apkaunojuši LU, LR, latviešu izglītību, latviešu kultūru. Viņi acīmredzot nesaprot, ka LU tagad jaunajai paradigmai ir jāpieskaņo visi pārējie normatīvie dokumenti, sākot ar LU Satversmi. Ja tas netiek izdarīts, tad veidojās šizofrēniska aina – dokumentu idiotisks pretrunīgums.

Katrā ziņā gribas jautāt, vai LU profesori piekrīt turpmāk strādāt Rīgas Sadzīves pakalpojumu kombinātā „Latvijas Universitāte”? Vai LU profesori vēlas apkalpot „klientus” saskaņā ar Standarta normām? Vai LU ekselences (LU rektora iemīļota gradācija savu padoto klasifikācijā) piekrīt strādāt atbilstoši sabiedriskās tualetes vērtībām? Vai LU profesori lepojās ar pāreju uz tipisku pakalpojumu ekonomikas paradigmu jeb viņi jūtas apkaunoti?

Atbilde ir zināma. Nav dzirdēts par LU profesoru dumpi jaunajā mācību gadā. Dzirdēts ir tikai par LU profesoru burkšķēšanu mājās „ķēķī”. Vieni lasīja saņemto Standartu ar dusmām, citi atmeta ar roku un tekstu nemaz neizlasīja līdz galam.

Vai ierēdņi ir vainīgi? Nē, ierēdņi nav vainīgi. LU ierēdņu vaina ir vienīgi tā, ka viņi neprata profesionāli korekti noformēt attiecīgo problēmu, bezjēdzīgi iepinot savās kancelejiski birokrātiskajās rotaļās akadēmisko personālu. Ierēdņi neņēma vērā, ka cilvēku populācijā vienmēr ir bijusi un vienmēr būs tāda daļa, kura nekad nesamierināsies ar izglītības komercializāciju un iekļaušanu pakalpojumu sfērā. Izglītība nav prece, un izglītība nav pakalpojums. Cita lieta, kādās zemēs saglabājusies šī cilvēku populācijas daļa. Rietumu civilizācijā un tajā skaitā Latvijā šī daļa vairs nav liela. Latvijā tā ir ļoti ļoti knapa, un tai nav nekāda ietekme. Ja tas tā nebūtu, tad LU nevarētu nesaprātīgi ālēties.

Par LU struktūru iekšējo komunikāciju anekdotes stāstīja jau padomju laikā. No administratīvo tehnoloģiju viedokļa LU ir (maigi izsakoties) pliekana iestāde. To var izbaudīt gan studenti, gan docētāji. Īpaši tie docētāji, kuri uz kādu laiku ir ievēlēti administratīvajā amatā. Pie LU vadības stūres pēdējā personība bija akadēmiķis Valentīns Šteinbergs (1962-1970). Vienīgais, ko LU administrācija lieliski prot, ir saskrūvēt sev nekaunīgi lielas algas. Atceros, pēcpadomju pirmais izglītības ministrs Piebalga kungs žēlojās par LU rektoru Zaķa kungu, kuram jau valstiskās brīvības pirmajās stundās bija vislielākā alga LR.

LU ierēdņu veikums ir pareizi jātraktē, ņemot vērā vienu momentu. Viņu neapdomīgi sastrādāto mūsu kultūras jauno artefaktu var objektīvi novērtēt tikai visplašākajā rakursā – globālo procesu un tendenču rakursā. Un, lūk, no šī rakursa LU ierēdņu veikums ir normāla parādība.

Rietumu civilizācija knosās pakalpojumu ekonomikā jau vairākus gadu desmitus. Arī mēs šeit Latvijā knosāmies no 1990.gada. Rietumu civilizācijā un tajā skaitā arī pie mums jau ir vairākas paaudzes, kas saprot vienīgi pakalpojumu ekonomikas terminoloģiju, dzīves kārtību un dzīves vērtības. Jaunajām paaudzēm patīk izpaudīt pakalpojumus un būt klientiem. Viņiem patīk sniegt pakalpojumus. Tā tas ir arī izglītībā un visvairāk augstākajā izglītībā.

Noteikti jāņem ir vērā tas, ka Latvijā ir ideāla masu fenomenu segmentācija. Pie mums visu pārvalda tipiski pelēki masu cilvēki, kuri ap sevi integrē vienīgi tādas pašas pelēkus masu cilvēkus. Pie mums viss ir pelēko masu cilvēku rokās. Arī Zinātņu akadēmijas prezidenta krēslā pēdējā personība bija akadēmiķis Aleksandrs Mālmeisters (1970-1984). Par izglītības un zinātnes pelēkajiem ministriem Vaļņu ielā vispār nav vērts atcerēties.

Masu fenomenu segmentācija ļoti nepatīkami atsaucās uz pakalpojumu ekonomiku, kas principā ir saimnieciski likumsakarīga un saprātīga cilvēces likteņa stadija. Masu cilvēku apziņa pakalpojumu ekonomikas mentalitātē un darbības formātos ievieš un nostiprina destruktiju, idiotismu, debilitāti. Šizofrēniskā aina – dokumentu idiotisks pretrunīgums – pie mums jau ir sen, sākot ar Satversmi, tās loģiskajām, gramatiskajām, stilistiskajām kļūdām un svešķermeni preambulu.

Destrukcija, idiotisms, debilitāte sistemātiski vērsās plašumā. Pēdējā laikā to var novērot katru dienu. Taču sociālais toksiskums (indīgums) nesaņem nekādu atklātu pretestību un atklātu nosodījumu. Pašlaik tas notiek ar LU jauno Standartu, kas, visticamākais, bez izmaiņām turpinās vizuālo iestādes normatīvo aktu kolekcijā. Ne velti pelēko masu cilvēku savas mulķības mīļākā atruna ir „Bet nekas taču nav noticis!”.

Attēlā: mākslinieka *Derek Bacon* zīmējums.